

Justis
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Jaarverslag 2024

Adviescommissie *VOG Politiegegevens*

Colofon

Afzendgegevens

Adviescommissie VOG Politiegegevens

Secretariaat: mr. E. Spekreijse

Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag

Postbus 20300 | 2500 EH Den Haag

www.justis.nl

Algemene conclusies

De Adviescommissie VOG Politiegegevens (hierna: de Commissie) heeft voor het tweede jaar VOG Politiegegevens (hierna: VOG P) dossiers beoordeeld om de transparantie en kwaliteit van de VOG P beslissingen te bevorderen. Daarbij heeft de Commissie in het bijzonder aandacht voor eventuele aanwijzingen van etnisch profileren in de beoordeling van VOG P beslissingen door het Centraal Orgaan Verklaring Omtrent het Gedrag (COVOG), onderdeel van de uitvoeringsorganisatie Justis. De Commissie heeft ook in het jaar 2024 geen aanwijzingen gevonden voor (bedoelde of onbedoelde) vormen van discriminatie.

De Commissie vraagt evenwel aandacht voor de kwaliteit en volledigheid van politiegegevens. De politiegegevens worden door de politie in de praktijk gefilterd en samengevat alvorens deze aan het COVOG worden verstrekt. Dat maakt dat het COVOG mogelijk wordt beperkt in het maken van een volledige afweging in VOG P aanvragen. Een compleet beeld van politieregistraties is eveneens van belang om mogelijke discriminatoire effecten te herkennen.

De Commissie moedigt het COVOG aan om in gesprek te gaan met de politie over wederzijdse verantwoordelijkheden rondom politiegegevens. Het is belangrijk om uitgangspunten en de werkinstructie – over de bewerking van informatie en onderliggende stukken – af te stemmen. De Commissie is bereid mee te denken over vervolgstappen en wenst op de hoogte te worden gehouden van de voortgang.

De Commissie zal in 2025 haar werkzaamheden continueren en wederom VOG P beslissingen beoordelen. Daarbij zal de Commissie blijvend aandacht hebben voor de kwaliteit en het gebruik van politiegegevens en mogelijke signalen van discriminatie. De Commissie zal ook het komende jaar het gesprek met het COVOG aangaan over zijn beleidslijnen, afwegingen en ervaringen.

Inhoud

1	Rol en samenstelling van de Commissie	5
1.1	Rol van de Commissie	6
1.2	Samenstelling	6
1.2.1	<i>Nieuwe voorzitter van de Commissie</i>	7

2	Werkzaamheden en bevindingen van de Commissie	8
2.1	Beoordeelde VOG P beslissingen	9
2.2	Bevindingen t.a.v. de kwaliteit en volledigheid van politiegegevens	9
2.3	Aanbeveling	10
2.4	Vooruitblik	11

Rol en samenstelling van de Commissie

1

1.1 Rol van de Commissie

Sinds 1 juli 2022 wordt voor bepaalde functies een Verklaring Omtrent het Gedrag Politiegegevens (hierna: VOG P) verlangd. Bij de screening door het COVOG, onderdeel van uitvoeringsinstantie Justis, worden bij een VOG P aanvraag altijd politiegegevens opgevraagd, waarbij relevante politiegegevens, naast justitiële gegevens, een zelfstandige weigeringsgrond kunnen vormen.

Het gaat bij de VOG P om functies waarin sprake is van:

- de bevoegdheid geweld te gebruiken;
- toegang tot gevoelige informatie bij de uitvoering van wettelijke taken op het terrein van openbare orde en veiligheid of handhaving van de rechtsorde; of
- integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur.

In 2024 is opnieuw een aantal functies toegevoegd aan de bijlagen van de Regeling aanwijzing functies VOG P: vanaf 1 januari 2024 is de VOG P ook verplicht voor functies bij de particuliere Forensische Psychiatrische Centra en particuliere Forensische Psychiatrische Klinieken.¹ Vanaf 1 januari 2025 worden daar functies bij particuliere Justitiële Jeugd-inrichtingen aan toegevoegd. Dat benadrukt het blijvende belang van de VOG P.

Gezien de waarde die in dit systeem aan politiegegevens wordt gehecht en om transparantie en kwaliteit van de VOG P te bevorderen, beoordeelt de Commissie nu voor het tweede jaar VOG P besluiten van het COVOG. Deze Commissie heeft in het bijzonder aandacht voor eventuele aanwijzingen die er op zouden kunnen wijzen dat etnisch profileren (al dan niet onbedoeld) een rol speelt bij de beoordeling van VOG P aanvragen.

1.2 Samenstelling

De Commissie bestond in 2024 uit de volgende leden:

- De heer mr. C.J.L. van Dam (voorzitter): voorzitter Onderzoeksraad voor Veiligheid; rechter-plaatsvervanger rechtbank Rotterdam (strafsector); voorzitter bestuur stichting Stek, Den Haag; voorzitter bestuur stichting Epafra, Leiden; lid Raad van Toezicht stichting Safecin (FraudeHelpdesk), Apeldoorn.
- De heer mr. B.N. van Hoek: functionaris gegevensbescherming Stichting Meld Misdaad Anoniem; voorzitter bezwaaradviescommissie Wassenaar; voorzitter bezwaaradviescommissie, Voorschoten; vicevoorzitter bezwaaradviescommissie, Leiden; BVDE-legal juridisch advies inzake Wet open overheid en AVG.
- Mevrouw prof. mr. L.A.J. Senden: hoogleraar Europees recht Universiteit Utrecht; coördinator van de gender stream van het Europese Commissie European Equality Law Network; Bestuurslid van European Women's Lawyers Association (EWLA); Juridisch adviseur van de Stichting 1000Children.
- De heer mr. A. El Johari: Docent/Onderzoeker aan de Hogeschool van Amsterdam; Bestuurslid bij de Woonbond; RvT lid bij Muslim University Students of Amsterdam.
- De heer mr. N.F. Aouragh (vanaf 1 juni 2024): Integriteitsmedewerker Koninklijke Nederlandse Voetbalbond.²

¹ Regeling van de Minister voor Rechtsbescherming van 15 november 2023, nr. 4932926, tot wijziging van de Regeling aanwijzing functies VOG politiegegevens.

² Besluit van de Minister voor Rechtsbescherming van 26 april 2024, nr. 5416611, tot wijziging van het Benoemingsbesluit Adviescommissie VOG-Politiegegevens.

1.2.1 Nieuwe voorzitter van de Commissie

Chris van Dam heeft in de commissiebijeenkomst van 16 april 2024 laten weten dat hij zijn functie als voorzitter en lid van de Commissie wenst neer te leggen in verband met zijn voorzittersrol bij de Onderzoeksraad voor Veiligheid. De Commissie heeft zich dit jaar met behulp van Justis ingezet om een nieuwe voorzitter te werven. Na een brede openstelling van de vacature op Werken voor Nederland, hebben verschillende gesprekken plaatsgevonden. De selectiecommissie bestond uit een lid en de secretaris van de Commissie en de afdelingsmanager van het COVOG. De Commissie heeft – in overleg met en goedvinden van Justis – de heer H.J. (Han) Moraal voorgedragen als nieuwe voorzitter van de Commissie. De heer Moraal is door de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, T.H.D. Struycken, per 1 februari 2025 benoemd als nieuwe voorzitter van de Adviescommissie VOG P.

Werkzaamheden en bevindingen van de Commissie

2

2.1 Beoordeelde VOG P beslissingen

Het COVOG heeft in 2024 in totaal 22.495 VOG P aanvragen ontvangen. In deze periode is de VOG P in 22.269 gevallen afgegeven en in 129 gevallen geweigerd.³

De leden van de Commissie zijn in 2024 vijf keer bijeengekomen. In de commissievergaderingen is in gemeenschappelijk verband steeds een aantal VOG P dossiers bekeken en besproken. De Commissie heeft in 2024 in totaal 13 VOG P dossiers beoordeeld, waarvan 8 VOG P aanvragen zijn geweigerd en 5 VOG P aanvragen zijn toegewezen met de afgifte van de VOG P als gevolg.

In haar beoordelingen heeft de Commissie geen signalen gevonden voor discriminatie. Wel vraagt de Commissie aandacht voor haar bevindingen ten aanzien van de kwaliteit en volledigheid van politiegegevens.

2.2 Bevindingen t.a.v. de kwaliteit en volledigheid van politiegegevens

Met het beoordelen van VOG P dossiers stelt de Commissie vast dat de verstrekte politiegegevens door de politie aan het COVOG soms summier zijn en dan weinig inzicht geven in de specifieke context van hetgeen door de politie is geconstateerd. Zo is het voor de Commissie bijvoorbeeld niet altijd duidelijk wat de precieze rol en gedraging is van de betrokkene in een bepaald politiegebeurtenis. De Commissie is zich er van bewust dat zij geen toezicht houdt op het werkproces van de politie. De kwaliteit en volledigheid van de aan Justis verstrekte politiegegevens hebben evenwel een directe impact op de besluitvorming door het COVOG. Een compleet beeld van politieregistraties is eveneens van belang om mogelijke discriminatoire effecten te herkennen – waartoe de Commissie een bijzondere opdracht heeft.

Tijdens twee gesprekken met het COVOG heeft de Commissie haar bezorgdheid geuit over de kwaliteit van informatie die door de politie aan het COVOG wordt verstrekt ten behoeve van het beoordelen van VOG P aanvragen. Kort toegelicht gaat het om het volgende:

De Commissie heeft de Memorie van Toelichting en Memorie van Antwoord bij de Wijziging van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (in verband met het mogelijk maken van het in bepaalde gevallen weigeren van afgifte van een verklaring omtrent het gedrag op basis van politiegegevens) nader beschouwd met het oog op de verantwoordelijkheden rondom politiegegevens bij de VOG P.⁴ Op 27 mei 2024 is daarover een korte analyse en conclusie gedeeld met het COVOG, welke verkort als volgt kan worden weergegeven.

De politiegegevens worden in eerste instantie door de politie gefilterd op rol en betrouwbaarheid, maar vervolgens door het COVOG beoordeeld op relevantie. Artikel 35a van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg) bepaalt dat bij de beoordeling van een VOG P aanvraag rekening moet worden gehouden met de aard, de frequentie en de actualiteit van de politiegegevens en hun onderlinge samenhang. Het is de bedoeling dat de behandelend medewerker van het COVOG aan de hand van deze elementen en per geval bekijkt of de politiegegevens relevant zijn en of uit de ontvangen informatie blijkt dat er verbanden bestaan tussen de aanvrager en strafbare feiten die een risico vormen voor de uitoefening van de (hoge integriteits)functie.

³ Een aantal aanvragen zijn in 2025 nog in behandeling of leiden tot uitkomsten die geen weigering of afgifte van de VOG inhouden.

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 355, nr. 3 (MvT) en Eerste Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 35 355, C (MvA).

Uit een toelichting van het COVOG blijkt dat de politiemedewerker bij een informatie-verzoek van het COVOG zelf selecteert wat relevant is om te delen met het COVOG voor de beoordeling van een VOG P. Een bepaalde rol van de aanvrager in mutaties (bijvoorbeeld als slachtoffer/getuige/aangever) of een belang in een lopend onderzoek kan maken dat deze wordt weggelaten in de te verstrekken politiegegevens aan het COVOG. De behandelaar van de politie maakt vervolgens een samenvatting van de (gefilterde) mutaties.

De zorg van de Commissie is dat de politie door het filteren van mutaties bij binnenkomst van het verzoek om politiegegevens al op de stoel van het COVOG gaat zitten. Het is voor de Commissie onbekend of er nadere criteria bestaan om te beoordelen welke registraties worden doorgegeven aan het COVOG. Door het verstrekken van een selectie en samenvatting van de politieregistraties, wordt het COVOG mogelijk beperkt bij het maken van een volledige afweging van een VOG P aanvraag.

Het COVOG kan weliswaar nadere duiding of de onderliggende stukken opvragen en de commissie constateert dat het COVOG dat in veel gevallen ook doet; de screener vraagt de politie dan om duiding naar aanleiding van ontvangen politiegegevens. Het zou echter geen standaard werkwijze moeten zijn dat de politie een voorselectie maakt.

Het criterium voor het delen van politiegegevens door de politie is met name dat van betrouwbaarheid; het gaat er dus niet zo zeer om wat de politie zelf relevant acht voor de beoordeling van een VOG P aanvraag. Voor zover deze selectie op relevantie wel door de politie wordt verricht, komt dit dus niet overeen met de bedoeling van het VOG P-systeem. Het is wel juist dat de politie selecteert op rollen van de betrokkene in de politieregistratie en rekening houdt met lopende onderzoeken.

2.3 Aanbeveling

Naar aanleiding van het schrijven van de Commissie van 27 mei 2024 heeft het COVOG in het tweede gesprek met de Commissie in december 2024 aangegeven dat zij gesprekken met de politie hebben gestart over dit onderwerp.

Hoewel de voortgang op dit punt – ook vanwege capaciteit en personele aangelegenheden – nog beperkt is, worden door het COVOG concrete doelen voor 2025 geformuleerd:

- De totstandkoming van een document met een concretisering van kwaliteitsnormen ten aanzien van politiegegevens;
- Een vernieuwd convenant tussen het COVOG en politie. Het huidige convenant zal als basis dienen, maar de werkafspraken kunnen worden aangevuld.

De Commissie moedigt het COVOG aan om in gesprek te gaan met de politie over wederzijdse verantwoordelijkheden rondom politiegegevens. Daarbij geeft de Commissie mee dat vertrouwen voorop staat. Het is behulpzaam om over en weer inzicht te geven in de selectie en het gebruik van politiegegevens. Meer nog dan het aanpassen van een formeel convenant, lijken transparante werkinstructies van belang. Daarbij dienen uitgangspunten van verstrekking helder te zijn. Afspraken over de verstrekking van ongefilterde/onbewerkte politiegegevens van onderliggende processen-verbaal zijn in dat verband relevant. De Commissie geeft aan bereid te zijn om mee te denken met een verdere uitwerking van uitgangspunten en wenst op de hoogte te worden gehouden van vervolgstappen.

2.4 Vooruitblik

Onder leiding van een nieuwe voorzitter zal de Commissie haar werkzaamheden continueren en VOG P dossiers beoordelen. Daarbij zal de Commissie blijvend aandacht hebben voor de kwaliteit en het gebruik van politiegegevens en mogelijke signalen van discriminatie.

De Commissie blijft in gesprek met het COVOG over zijn beleidslijnen, afwegingen en ervaringen. Het COVOG heeft toegezegd het gesprek met de Commissie graag blijvend aan te gaan.

Dit is een uitgave van:

Adviescommissie VOG Politiegegevens
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20300 | 2500 EH Den Haag
www.justis.nl

Uitgave: 1 april 2025